ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

17. listopadu 2011 *

Ve věci C-496/09,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 228 ES, podaná dne 30. listopadu 2009,

Evropská komise, zastoupená L. Pignataro a E. Righini, jakož i B. Stromskym, jako zmocněnci,

žalobkyně,

proti

Italské republice, zastoupené G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Arenou a S. Fiorentinem, avvocati dello Stato,

žalované,

* Jednací jazyk: italština.

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda senátu, E. Juhász, G. Arestis, T. von Danwitz a D. Šváby (zpravodaj), soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,
vedoucí soudní kanceláře: A. Impellizzeri, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 12. května 2011,

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generální advokátky, rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr:

– určil, že Italská republika tím, že nepřijala všechna opatření nezbytná pro splnění povinností vyplývajících z rozsudku ze dne 1. dubna 2004, Komise v. Itálie (C-99/02, Recueil s. I-3353), týkajícího se navrácení podpor ze strany příjemců, kteréžto byly rozhodnutím Komise 2000/128/ES ze dne 11. května 1999 o režimu podpor poskytnutých Itálií na opatření k podpoře zaměstnanosti (Úř. věst. 2000,

L 42, s. 1) shledány protiprávními a neslučitelnými se společným trhem, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z tohoto rozhodnutí a z čl. 228 odst. 1 ES;

– uložil Italské republice, aby zaplatila Komisi denní penále ve výši původně stanovené na 285 696 eur a následně snížené na 244 800 eur z důvodu prodlení při plnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie, a to ode dne, kdy bude vyhlášen rozsudek v této věci, do dne, kdy bude plně vyhověno uvedenému rozsudku Komise v. Itálie;

– uložil Italské republice, aby zaplatila Komisi paušální částku ve výši násobku denní částky původně stanovené na 31 744 eur a následně snížené na 27 200 eur a počtu dnů, po něž přetrvává porušení povinností od vyhlášení výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie do vyhlášení rozsudku v této věci, pokud jde o rozhodnutí 2000/128/ES, a

– uložil Italské republice náhradu nákladů řízení.

I – Skutečnosti předcházející sporu

2 Dne 11. května 1999 přijala Komise rozhodnutí 2000/128, jehož články 1 až 4 zní následovně:

„*Článek 1*

1. Podpory protiprávně poskytnuté Itálií od listopadu 1995 na zaměstnávání pracovníků na základě smluv o odborném výcviku a pracovních smluv upravených v záko-

nech č. 863/84, 407/90, 169/91 a 451/94 jsou slučitelné se společným trhem a s Dohodou o EHP, pokud se týkají:

– vytvoření nových pracovních míst v podniku, který je příjemcem podpory, pro pracovníky, kteří ještě nikdy nebyli zaměstnáni, nebo kteří své předchozí zaměstnání ztratili, ve smyslu pokynů pro podpory zaměstnanosti,

– zaměstnávání pracovníků se zvláštními obtížemi při začleňování či znovuzačleňování na trhu práce. Pro účely tohoto rozhodnutí se ‚pracovníky se zvláštními obtížemi při začleňování či znovuzačleňování na trhu práce' rozumí osoby mladší 25 let, držitelé univerzitního diplomu (laurea) do 29 let věku včetně a dlouhodobí nezaměstnaní, tedy nezaměstnaní po dobu alespoň jednoho roku.

2. Podpory poskytnuté na základě smluv o odborném výcviku a pracovních smluv, které nesplňují podmínky uvedené v odst. 1, jsou neslučitelné se společným trhem.

Článek 2

1. Podpory poskytnuté Itálií na základě článku 15 zákona 196/97 na přeměnu smluv o odborném výcviku a pracovních smluv na smlouvy uzavřené na dobu neurčitou jsou slučitelné se společným trhem a Dohodou o EHP, pokud splňují podmínku čistého nárůstu pracovních míst, stanovenou pokyny pro podpory zaměstnanosti.

Počet zaměstnanců podniku se vypočítá tak, že se odečtou pracovní místa, na která se vztahovala přeměna, a pracovní místa vytvořená smlouvami na dobu určitou nebo nezaručující určitou stabilitu zaměstnání.

2. Podpory na přeměnu smluv o odborném výcviku a pracovních smluv na smlouvy uzavřené na dobu neurčitou, které nesplňují podmínku uvedenou v odst. 1, jsou neslučitelné se společným trhem.

Článek 3

Itálie přijme veškerá nezbytná opatření, aby zajistila, že podpory nesplňující podmínky uvedené v článcích 1 a 2, které již byly protiprávně poskytnuty, vrátily jejich příjemci zpět.

Vrácení se uskutečnění v souladu s postupy upravenými vnitrostátním právem. Z částek, které musí být vráceny zpět, se od okamžiku jejich poskytnutí příjemcům do doby jejich skutečného vrácení hradí úroky. Úroky se vypočítají na základě referenční sazby používané k výpočtu ekvivalentu subvence u regionálních podpor.

Článek 4

Itálie sdělí Komisi ve lhůtě dvou měsíců po datu oznámení tohoto rozhodnutí opatření, která přijala k vyhovění tomuto rozhodnutí."

II – Výše uvedený rozsudek Komise v. Itálie

3 Dne 15. března 2002 podala Komise podle článku 226 ES a na základě čl. 88 odst. 2 druhého pododstavce ES proti Italské republice žalobu pro nesplnění povinnosti, kterou mělo být určeno, že Italská republika nepřijala v předepsané lhůtě všechna opatření nezbytná k tomu, aby zajistila u příjemců podpor, které byly podle rozhodnutí 2000/128 prohlášeny za protiprávní a neslučitelné se společným trhem, jejich vrácení, a že tento členský stát Komisi každopádně neinformoval o přijatých opatřeních.

4 V bodě 1 výroku výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie se Soudní dvůr vyslovil následovně:

„Italská republika tím, že nepřijala ve stanovených lhůtách všechna opatření nezbytná pro zajištění navrácení podpor, které byly na základě [rozhodnutí 2000/128] prohlášeny za protiprávní a neslučitelné se společným trhem, ze strany příjemců, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 3 a 4 uvedeného rozhodnutí."

III – Postup před zahájením soudního řízení

5 Po vydání výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie a k urychlení řízení o navrácení podpor stanovila Komise v dopise ze dne 7. července 2004 postupy, podle nichž mělo toto navrácení proběhnout. Jelikož italské orgány neodpověděly, požádala dopisem ze 7. prosince o informace ohledně stavu průběhu řízení o navrácení podpor.

6 V návaznosti na žádosti o informace ze dne 28. února, 12. dubna, 28. června a 19. srpna 2005 sdělila Italská republika Komisi, že 588 podniků obdrželo podpory převyšující částku 500 000 eur, že 871 podnikům byly poskytnuty podpory ve výši mezi 250 000 a 500 000 eur a že v září 2005 bylo 1 009 podnikům z 1 457 zaslány příkazy k navrácení podpor a že proti těmto příkazům podaly podniky, které byly příjemci podpory, řadu odvolání.

7 V dopise ze dne 27. října 2005 akceptovala Komise žádost Italské republiky, aby nemusely být vráceny podpory poskytnuté po listopadu 1995, pokud se týkaly zaměstnávání pracovníků, k nimž došlo před tímto datem. Při této příležitosti se Komise tohoto členského státu dotázala rovněž na důvody, proč nebylo dosud adresátům zasláno 448 příkazů k navrácení podpory, jakož i na částky, které již byly získány zpět, a částky, které je nutno ještě vymoci, přičemž tyto dotazy zopakovala i v dopise ze dne 9. prosince 2005.

8 Poté, co Italská republika oznámila Komisi skutečnost, že 62 podniků muselo být z řízení o navrácení podpory vyloučeno, dotázal se tento orgán dotyčného členského státu na důvody tohoto vyloučení, jelikož prověřování mělo být ukončeno do konce roku 2005, a zopakoval opětovně své žádosti týkající se stavu průběhu navracení.

9 Dopisem ze dne 29. března 2006 informovaly italské orgány Komisi o vyloučení dalších 113 podniků z řízení o navrácení a uvedly, že proti příkazům k navrácení podpor bylo podáno 363 soudních žalob. Ve dnech 11. dubna a 6. července 2006 zaslala Komise znovu žádosti o vyjasnění a upřesnění a prohlásila, že je připravena setkat se s uvedenými orgány.

10 Při příležitosti tohoto setkání, které se konalo dne 20. července 2006, oznámila Italská republika, že bude vytvořen nový správní subjekt, který bude zastřešovat všechna řízení o navrácení podpor.

11 Dne 10. listopadu 2006 sdělily italské orgány Komisi, že celková částka, která musí být vrácena od 1 059 podniků, činí 444 738 911,88 eur, z nichž byly vráceny 2 481 950,42 eur.

12 Dne 19. prosince 2006 Komise konstatovala nedostatečný pokrok v řízení o navrácení podpor a oznámila italským orgánům, že má možnost předložit danou věc podle čl. 228 odst. 2 ES Soudnímu dvoru Evropských společenství. Tyto orgány v dopise ze dne 23. března 2007 Komisi odpověděly, že celková částka podpor, které musí být vráceny, činí 519 958 761,97 eur, z nichž 1 626 129,22 eur byl již získán zpět.

13 Dne 19. července 2007 zaslala Komise Italské republice na základě uvedeného ustanovení výzvu dopisem, v níž vytkla neschopnost tohoto členského státu definovat jasně počet příjemců, kteří mají povinnost vrátit dotčené protiprávní podpory.

14 V odpovědi na tuto výzvu dopisem informovala Italská republika ve dnech 23. září a 7. prosince 2007 Komisi, že jednak nařízením předsedy Rady ministrů ze dne 23. května 2007, upravujícím způsoby prohlášení nahrazujícího úřední osvědčení, pokud jde o určité státní podpory, které byly Evropskou komisí prohlášeny za neslučitelné (GURI č. 160 ze dne 12. července 2007, s. 13), bylo stanoveno, že pod-

niky, které jsou příjemci protiprávních podpor neslučitelných se společným trhem, nemohou od nynějška získat nové státní podpory, pokud předem neprohlásí, že prvně uvedené podpory vrátily, a dále že otevřela u Banca d'Italia blokovaný bankovní účet umožňující podnikům, na které se vztahuje řízení o navrácení podpory, převedení částek podpor. Tento členský stát navíc poukázal na objektivní těžkosti při zajištění navrácení podpor, které souvisejí s vysokým počtem příjemců, z důvodu skutečnosti, že rozhodnutí 2000/128 zavedlo od listopadu 1995 nová kritéria pro ověřování slučitelnosti podpor, jako je diplom pracovníků a případný nárůst počtu pracovních míst v důsledku nových náborů pracovníků.

15 Dne 1. února 2008 předala Komise Italské republice odůvodněné stanovisko na základě čl. 228 odst. 2 ES, v němž bylo uvedeno, že bere na vědomí praktické obtíže Italské republiky v rámci řízení o navrácení protiprávně poskytnutých podpor a skutečnost, že byly konečně zahájeny postupy ke splnění povinností vyplývajících z rozhodnutí č. 2000/128, avšak uvedla, že za více než 3 roky po vydání výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie bylo vráceno pouze 0,5 % dotčených protiprávních podpor. Kromě toho Komise uvedený členský stát vyzvala, aby tomuto odůvodněnému stanovisku vyhověl ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení a přijal nezbytná opatření k dosažení souladu s uvedeným rozsudkem.

16 V odpovědi předaly italské orgány Komisi řadu informací, v nichž uváděly nárůst vrácených částek, jakož i přijetí legislativního nařízení č. 59 ze dne 8. dubna 2008 o naléhavých ustanoveních k plnění povinností Společenství a ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku Soudního dvora Evropských společenství (GURI č. 84, ze dne 9. dubna 2008, s. 3), které mělo vyřešit procesní problém odkladu vykonatelnosti příkazů k navrácení podpor ze strany italských soudů. Po předání tohoto legislativ-

ního nařízení souhlasila Komise v dopisech ze dne 14. května a 23. července 2008 s několikaměsíčním odkladem svého rozhodnutí předložit věc Soudnímu dvoru, aby mohla posoudit účinky této nové právní úpravy na řízení o navrácení podpor.

17 V návaznosti na žádost Komise o úplnou aktualizaci stavu průběhu řízení o navrácení podpor předala Italská republika dne 11. září 2008 informace, z nichž vyplynulo, že k 3. září 2008 měla být vrácena částka v celkové výši 389 712 614,57 eur a částky již vrácené činily 37 508 710,80 eur.

18 Dne 14. listopadu 2008 předaly italské orgány Komisi nové vyúčtování částek, které měly být vráceny, v němž byla částka k vrácení snížena na 363 526 898,76 eur, z nichž 43 348 730,34 eur již bylo uhrazeno, a při této příležitosti uvedly, že vymáhání částek provádí společnost, která má naprostou volnost při stanovení lhůt pro vymáhání pohledávek, jež může být volána k odpovědnosti za své jednání až po uplynutí tří let od doby, kdy byla tímto úkolem pověřena.

19 Dne 22. června 2009 informovala Italská republika Komisi, že částky, které je nutno vymáhat, musí být sníženy na 281 525 686,79 eur, z nichž 52 088 600,60 eur již bylo získáno zpět.

20 Za těchto podmínek se Komise rozhodla podat projednávanou žalobu.

IV – K nesplnění povinností

A – *Argumentace účastnic řízení*

21 Co se týče nesplnění povinností tvrzeného Komisí, domnívá se tato, že v době, kdy uplynula lhůta určená v odůvodněném stanovisku, nezajistila Italská republika navrácení všech částek podpor, které byly vyplaceny protiprávně, tedy 519 958 761,97 eur, což je částka uvedená v dopise tohoto členského státu ze dne 23. března 2007.

22 Komise vylučuje rovněž absolutní nemožnost získání uvedených podpor zpět, jelikož tvrdí, že dotyčný členský stát se této skutečnosti nikdy v průběhu postupu před zahájením soudního řízení nedovolával a že podmínky pro připuštění takové nemožnosti nejsou v projednávaném případě zjevně splněny. V této souvislosti již Soudní dvůr v bodě 27 výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie zamítl možnost, aby se Italská republika hájila vysokým počtem podniků, jichž se týká řízení o navrácení, a ještě vyšším počtem dotčených pracovníků.

23 Italská republika zpochybňuje celkovou výši částek, které mají být navráceny, přičemž sama je stanoví na 251 271 032,37 eur; připouští přitom, že v červenci 2010 získala zpět pouhých 63 062 555,46 eur, k nimž je nutno připočítat 73 353 387,28 eur z různých titulů, jak to dosvědčují skutečnosti obsažené na DVD připojeném k duplice.

24 V této souvislosti Komise na jednání připustila, že celková částka poskytnutých podpor činí skutečně 251 271 032,37 eur a že Italská republika skutečně zajistila navrácení podpor ve výši 63 062 555,46 eur.

25 S cílem zpochybnit existenci nesplnění povinnosti Italská republika uvádí, že pro řízení o navrácení dotčených protiprávních podpor jsou příznačné zvláštní těžkosti splňující podmínky absolutní nemožnosti dočasné povahy. V této souvislosti odkazuje na podmíněný charakter rozhodnutí 2000/128. Tvrdí rovněž, že italské správní orgány neměly k dispozici důkazy, které by jim umožnily ověřit slučitelnost uvedených podpor se společným trhem. Navíc podle svého názoru provedla u dotyčných podniků veškerá potřebná opatření k tomu, aby proběhlo řízení o navrácení podpory. Zahájení tohoto řízení proti všem podnikům, které byly osvobozeny od sociálních odvodů, jakož i úprava jejího legislativního rámce k těmto účelům umožnily podle jejího tvrzení získat nezbytné informace ke splnění její povinnosti zajistit navrácení podpor a vedly k významnému nárůstu navrácených částek. Podle Italské republiky byly podmínky absolutní nemožnosti splněny během období, o kterém neměly italské orgány dostatečné informace, které by umožnily provedení řízení o navrácení podpor, přičemž k ukončení tohoto stavu došlo tehdy, když byly informace nezbytné pro provedení těchto řízení k dispozici.

B – *Závěry Soudního dvora*

26 K určení toho, zda Italská republika přijala všechna opatření nezbytná k tomu, aby vyhověla výše uvedenému rozsudku Komise v. Itálie, je třeba ověřit, zda částky podpory, které jsou předmětem tohoto sporu, byly ze strany podniků, které jsou jejími příjemci, vráceny.

27 V této souvislosti je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury je datem rozhodným pro posouzení existence nesplnění povinnosti podle čl. 228 odst. 2 ES uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku vydaném podle tohoto ustanovení (viz rozsudky ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie, C-304/02, Sb. rozh. s. I-6263, bod 30, a ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, C-369/07, Sb. rozh. s. I-5703, bod 43), v daném případě datum 1. dubna 2008.

28 Je přitom nesporné, že italské orgány k uvedenému datu nezajistily navrácení všech neoprávněně vyplacených podpor, a že tedy výše uvedenému rozsudku Komise v. Itálie bylo vyhověno pouze částečně.

29 Co se týče důvodu, jehož se dovolává Italská republika, že narazila na dočasnou absolutní nemožnost zajistit navrácení dotčených podpor, a to z důvodu vysokého počtu podniků, které jsou příjemci podpory, takže neměla k dispozici nezbytné informace pro vyčíslení částek, které musejí být vráceny, je třeba nejprve uvést, že Soudní dvůr již zamítl uznat podobný argument v bodech 22 a 23 výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie.

30 V této souvislosti Soudní dvůr nejprve odkázal na ustálenou judikaturu, podle které platí, že pokud rozhodnutí Komise, které požaduje zrušení státní podpory neslučitelné se společným trhem, nebylo předmětem přímé žaloby nebo pokud byla tato žaloba zamítnuta, je jediným prostředkem obrany, jehož se může členský stát proti žalobě pro nesplnění povinností dovolávat, ten, který vychází z absolutní nemožnosti vykonat řádně uvedené rozhodnutí, a poté v bodech 22 a 23 připomněl, že ani obavy z interních obtíží, byť i nepřekonatelných, ani skutečnost, že dotčený členský stát potřebuje ověřit individuální situaci každého dotyčného podniku, nemohou odůvodnit, že tento stát neplní své povinnosti vyplývající z unijního práva.

31 Kromě toho je nutno konstatovat, že opatření prováděná Italskou republikou od roku 2006 za účelem nápravy obtíží spojených s identifikací částek dotčených protiprávních podpor a jejich vymáháním, se ukázala být vhodnými k zajištění pokroku při jejich navracení, jak to ostatně tento členský stát tvrdí, a že prodlení s plněním povinností plynoucích z rozhodnutí 2000/128 je z velké části přičitatelné opožděnosti jeho intervence, protože přijal uvedená opatření až po více než dvou letech po vydání výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie. V této souvislosti není rozhodná skutečnost, že dotyčný členský stát informoval Komisi o obtížích, se kterými se potýká v souvislosti se zajištěním navrácení uvedených podpor, a o řešeních přijatých k jejich překonání.

32 Kromě toho, ačkoli je pravda, že Italská republika potřebovala delší dobu k identifikaci příjemců a částky poskytnutých podpor na základě režimu prohlášeného za neslučitelný se společným trhem, než kdyby se jednalo pouze o individuální podporu, což je okolnost, kterou lze vzít v úvahu při určení základní částky penále, nevyplývá z vysvětlení poskytnutých tímto členským státem, že byla všechna opatření přijatá za účelem vrácení dotčených podpor předmětem stálé a účinné kontroly, jak to vyžaduje splnění rozsudku konstatujícího nesplnění povinnosti vydaného v takovém případě.

33 Italská republika proto nemůže s úspěchem tvrdit, že přijala veškerá opatření nezbytná k provedení řízení o navrácení dotčených podpor.

34 Za těchto podmínek je nutno konstatovat, že Italská republika tím, že po uplynutí lhůty určené v odůvodněném stanovisku vydaném Komisí dne 1. února 2008 na základě článku 228 ES nepřijala všechna opatření nezbytná pro splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie, týkajícího se navrácení podpor ze strany příjemců, kteréžto byly rozhodnutím Komise 2000/128/ES shledány

protiprávními a neslučitelnými se společným trhem, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z tohoto rozhodnutí a z čl. 228 odst. 1 ES.

V – K peněžitým sankcím

35 Vzhledem k tomu, že Soudní dvůr konstatoval, že Italská republika ve lhůtě stanovené v uvedeném odůvodněném stanovisku nesplnila povinnosti vyplývající z výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie, může tomuto členskému státu uložit na základě čl. 228 odst. 2 třetího pododstavce ES povinnost zaplatit paušální částku nebo penále.

36 V tomto ohledu je třeba připomenout, že Soudnímu dvoru přísluší v každé věci a v závislosti na okolnostech případu, který mu byl předložen, jakož i na stupni přesvědčování a odrazování, který se mu jeví jako potřebný, rozhodnout o peněžitých sankcích vhodných k zajištění co možná nejrychlejšího splnění povinností vyplývajících z rozsudku, kterým bylo dříve určeno nesplnění povinnosti, a k předejití tomu, aby se obdobná porušení unijního práva opakovala (rozsudek ze dne 31. března 2011, Komise v. Řecko, C-407/09, Sb. rozh. s. I-2467, bod 29 a citovaná judikatura).

37 Soudní dvůr tedy není vázán návrhy Komise, které jsou pouze užitečným referenčním základem. Navíc takové pokyny, jaké jsou obsaženy ve sděleních Komise, nejsou pro Soudní dvůr závazné, ale přispívají k zajištění transparentnosti, předvídatelnosti a právní jistoty ohledně úkonů tohoto orgánu (viz výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 112 a citovaná judikatura).

A – *K penále*

1. Argumentace účastnic řízení

38 Komise odkazuje na metodu výpočtu uvedenou ve svém sdělení SEK(2005) 1658 ze dne 13. prosince 2005 k použití článku 228 ES, aktualizovaném sdělením SEK(2010) 923 ze dne 20. července 2010, nazvaným „Provádění článku 260 Smlouvy o fungování Evropské unie. Aktualizace údajů pro výpočet paušálních částek a penále, které Komise navrhuje Soudnímu dvoru v rámci řízení o nesplnění povinnosti (dále jen „sdělení z roku 2010"), a má za to, že denní penále ve výši původně stanovené na 285 696 eur a následně snížené na základě sdělení z roku 2010 na 244 800 eur, vypočtené podle základní paušální sazby ve výši 600 eur zvýšené o koeficient závažnosti 8, koeficient doby trvání 3 a faktor *n* o hodnotě 17, je přiměřené závažnosti i době trvání porušování práva a odráží potřebu zajistit donucovací a odrazující účinek tohoto penále.

39 V této souvislosti Komise na jedné straně tvrdí, že ustanovení Smlouvy o ES, která se týkají státních podpor, představují jeden ze základních pilířů pro uskutečnění vnitřního trhu, což vyplývá především ze struktury článku 87 ES a judikatury Soudního dvora. Na druhé straně jsou pak podle názoru Komise škodlivé účinky nevrácení protiprávních podpor o to významnější, že byly poskytnuty ve vysokých částkách a velkému počtu podniků, které navíc působí ve vícero hospodářských odvětvích. Komise rovněž poukazuje na skutečnost, že v okamžiku, kdy byla věc předložena Soudnímu dvoru, činila doba trvání porušování práva 62 měsíců. Komise navíc uvádí, že její posouzení potvrzují také body 118 až 120 výše uvedeného rozsudku ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko.

40 Italská republika se domnívá, že výše penále, kterou Komise požaduje, je nepřiměřená a chybná. Uvedená částka podle jejího názoru nezohledňuje pokrok v plnění povinnosti tohoto členského státu, který vedl k tomu, že 70 % částek, které mají být získány zpět, byly dotyčnými podniky skutečně vráceny, a obtíže, které jsou s tímto navrácením podpor spojeny. Uvedený členský stát se rovněž dovolává nepřiměřenosti koeficientu závažnosti, který měl být vzhledem ke koeficientu 4 navrhovanému Komisí ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 25. listopadu 2003, Komise v. Španělsko (C-278/01, Recueil, s. I-14141), jenž se týkal otázek lidského zdraví a životního prostředí, stanoven na hodnotu 1.

41 Konečně, Italská republika uvádí, že Soudní dvůr musí upravit výši penále v závislosti na pokroku dosaženém při plnění povinnosti, kterou má dotyčný členský stát, tak jak to učinil ve svém výše uvedeném rozsudku Komise v. Španělsko. Neprovedení takové úpravy představuje podle Italské republiky samo o sobě zásadní vadu mající vliv na způsoby výpočtu navrhované Komisí.

2. Závěry Soudního dvora

a) K zásadě uložení penále

42 Soudní dvůr rozhodl, že uložení penále je v zásadě odůvodněno pouze potud, pokud neplnění povinnosti spočívající v tom, že nebylo vyhověno předchozímu rozsudku, trvá až do posouzení skutkového stavu Soudním dvorem (rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 59 a citovaná judikatura).

43 Pokud jde dále o vrácení státních podpor, které jsou neslučitelné se společným trhem, judikatura Soudního dvora, jakož i třináctý bod odůvodnění a čl. 14 odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 659/1999 ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 93 Smlouvy o ES (Úř. věst. L 83, s. 1) vyžadují, aby členský stát, který poskytuje podporu, zajistil účinné a bezodkladné navrácení uvedených podpor za účelem zaručení užitečného účinku rozhodnutí Komise, které nařizuje vrácení protiprávně poskytnutých podpor (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 5. října 2006, Komise v. Francie, C-232/05, Sb. rozh., s. I-10071, body 42, 43 a 50).

44 V projednávaném případě je nutno konstatovat, že ke dni ukončení ústní části řízení v této věci nebyla podstatná část dotčených podpor vrácena, a stala se tak překážkou obnovení účinné hospodářské soutěže ve smyslu třináctého bodu odůvodnění nařízení č. 659/1999.

45 Za těchto podmínek má Soudní dvůr za to, že uložení povinnosti Italské republice zaplatit penále je vhodným finančním prostředkem, který ji má přimět k přijetí nezbytných opatření za účelem ukončení konstatovaného neplnění povinností a splnění veškerých povinností vyplývajících z rozhodnutí 2000/128, jakož i z výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie.

b) K uložení penále

46 Pro účely uložení penále v projednávaném případě je třeba zaprvé určit formu penále, zadruhé jeho základní částku a zatřetí podmínky jeho ukončení.

i) K formě penále

47 Ke stanovení formy penále je třeba zohlednit specifičnost úkonů provedených k navrácení podpor poskytnutých na základě režimu prohlášeného rozhodnutím 2000/128 za neslučitelný se společným trhem, které se dovolává Italská republika.

48 Pokud jde o neměnný charakter částky penále navrhované Komisí, zdá se, že pro Italskou republiku bude mimořádně obtížné v krátké lhůtě zcela splnit povinnosti plynoucí z rozhodnutí 2000/128, a tedy zcela vyhovět výše uvedenému rozsudku Komise v. Itálie, jelikož se úkony, které jsou součástí tohoto splnění povinnosti, týkají značného počtu podniků.

49 Vzhledem k tomuto zvláštnímu rysu je myslitelné, že se uvedenému členskému státu podaří podstatně zvýšit míru splnění povinností vyplývajících z rozhodnutí 2000/128, aniž však budou v takové lhůtě zcela splněny. Pokud by byla částka penále neměnná, zůstávala by plně splatnou tak dlouho, dokud by dotyčný členský stát nedosáhl úplného splnění povinností z uvedeného rozhodnutí. Za těchto podmínek se sankce zohledňující pokrok, jehož členský stát případně dosáhne při plnění svých povinností, jeví jako přiměřená zvláštním okolnostem případu, a tedy i konstatovanému nesplnění povinností (viz obdobně výše uvedený rozsudek Komise v. Španělsko, body 48 a 49).

50 V této souvislosti je rovněž nutno uvést, že pokud jde o navrácení protiprávních státních podpor, je na dotyčném členském státu, aby v souladu se zásadou loajální spolupráce, a jak v projednávaném případě vyplývá z článku 4 rozhodnutí 2000/128, předložil tomuto orgánu důkaz o vrácení uvedených podpor za účelem zajištění plného dodržení ustanovení Smlouvy (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne

7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 75). Pro účely výpočtu penále lze proto v projednávané věci zohlednit navrácení uvedených podpor pouze za podmínky, že o tom byla Komise informována a mohla posoudit vhodnost důkazu, který jí byl v tomto ohledu poskytnut.

51 Ve světle výše uvedeného je třeba k tomu, aby bylo penále přiměřené zvláštním okolnostem projednávaného případu a konstatovanému nesplnění povinnosti stanovit jeho částku s ohledem na pokrok dosažený žalovaným členským státem při plnění povinností plynoucích z rozhodnutí 2000/128 (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Španělsko, bod 50), neboť ze spisu vyplývá, že tento členský stát je schopen předložit přímý a věrohodný důkaz pro uvedené plnění povinností, takže stanovení takového proměnlivého penále se jeví být praktickým. V projednávaném případě přitom Italská republika připojila ke své duplice DVD s důkazy ve formě platebních výkazů, osvědčujících přímým a věrohodným způsobem, že došlo k pohybu finančních prostředků odpovídajících navrácení protiprávních podpor, které již byly refundovány. V odpovědi na písemný dotaz Komise uvedla, že tyto platební výkazy pro jednotlivé podniky porovnané s převedenými částkami v souhrnné tabulce, která je rovněž obsažena v příloze uvedené dupliky, potvrzují tvrzení Italské republiky ohledně částky již vrácených podpor, tedy 63 062 555 eur. Za těchto podmínek lze předložení těchto platebních výkazů tímto členským státem považovat v projednávaném případě za předložení přímého a věrohodného důkazu o plnění jeho povinností.

52 Proto je třeba Italské republice uložit pravidelné placení částky vypočtené vynásobením základní částky procentním podílem protiprávních podpor, které ještě nebyly vráceny, nebo toto vrácení nebylo prokázáno, v poměru k celkové částce, která nebyla dosud vrácena k datu vyhlášení tohoto rozsudku (viz obdobně výše uvedený rozsudek Komise v. Španělsko, bod 50).

53 V tomto ohledu lze pro účely výpočtu penále v projednávaném sporu zohlednit vrácení uvedených podpor pouze za podmínky, že Komise o tom byla informována a mohla posoudit vhodnost důkazu, který jí byl v tomto ohledu předložen (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 75).

54 Periodicitu platby penále je tedy třeba stanovit pololetně, aby Komise mohla posoudit pokroky v úkonech činěných k navrácení podpory z hlediska situace na konci dotyčného období, a umožnit tak žalovanému členskému státu, aby měl k dispozici nezbytnou dobu ke shromáždění důkazů vhodných k prokázání toho, že za posuzované období došlo k navrácení neoprávněně poskytnutých částek, a k jejich předání Komisi.

55 Vyčíslení penále se tedy uskuteční na pololetní bázi a jeho výše se vypočítá vynásobením základní částky procentním podílem protiprávních podpor, které ještě nebyly vráceny, nebo toto vrácení nebylo na konci dotyčného období prokázáno, v poměru k celkové částce, která nebyla dosud vrácena k datu vyhlášení tohoto rozsudku.

ii) K základní částce penále

56 Je třeba připomenout, že Soudní dvůr musí při výkonu své posuzovací pravomoci v dané oblasti stanovit penále takovým způsobem, aby bylo jednak přizpůsobené okolnostem a jednak přiměřené konstatovanému nesplnění povinností, jakož i platební schopnosti dotyčného členského státu (viz výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 114 a citovaná judikatura).

57 V rámci posouzení prováděného Soudním dvorem jsou tedy základními kritérii, která musí být zohledněna pro zajištění donucující povahy penále za účelem jednotného a účinného používání unijního práva, v zásadě doba trvání porušování práva, stupeň jeho závažnosti a platební schopnost dotčeného členského státu. Při používání těchto kritérií musí Soudní dvůr přihlédnout zvláště k důsledkům nevyhovění rozsudku pro soukromé a veřejné zájmy, jakož i k naléhavosti, s níž je třeba přimět dotyčný členský stát k tomu, aby dostál svým povinnostem (viz výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 115 a citovaná judikatura).

58 Pokud jde o dobu trvání porušování práva, přísluší podle ustálené judikatury její posouzení Soudnímu dvoru, který ji vyhodnotí z hlediska okamžiku, ke kterému posuzuje skutkové okolnosti, a nikoliv z hlediska okamžiku, kdy mu Komise věc předloží (viz výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 116 a citovaná judikatura).

59 Vzhledem k tomu, že Italská republika nebyla schopna prokázat, že ukončila neplnění své povinnosti vyhovět plně výše uvedenému rozsudku Komise v. Itálie, jak bylo konstatováno v bodě 44 tohoto rozsudku, je třeba mít za to, že toto neplnění povinnosti trvá déle než sedm let, což představuje skutečně značný časový úsek.

60 Pokud jde o závažnost porušení práva, je třeba připomenout zásadní povahu ustanovení Smlouvy v oblasti hospodářské soutěže a především v oblasti státních podpor, které jsou výrazem jednoho ze základních poslání svěřených Evropské unii. V době, kdy Soudní dvůr posuzuje vhodnost a výši tohoto penále, vyplývá tato zásadní povaha z čl. 3 odst. 3 SEU, tedy vytvoření vnitřního trhu, jakož i z protokolu č. 27 o vnitřním trhu a hospodářské soutěži, který podle článku 51 SEU tvoří nedílnou součást Smluv a podle něhož vnitřní trh zahrnuje systém zajišťující, aby hospodářská soutěž nebyla narušována.

61 V této souvislosti má být cílem navrácení podpor neslučitelných se společným trhem odstranění narušení hospodářské soutěže způsobeného konkurenční výhodou, z které měl na trhu prospěch příjemce této podpory na úkor svých konkurentů, a nastolení situace, která předcházela poskytnutí uvedené podpory (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 4. dubna 1995, Komise v. Itálie, C-348/93, Recueil, s. I-673, bod 27).

62 Vrácení podpory navíc sankcionuje nejen neslučitelnost dotčené podpory, ale i dvojí nesplnění povinnosti členského státu, uvedené v čl. 108 odst. 3 SFEU, na jehož základě musí tento stát informovat Komisi o záměrech poskytnout nebo upravit podpory a současně nesmí provést zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí.

63 Konečně je nutno v projednávaném případě dodat, jak správně uvedla Komise, že kromě skutečnosti, že dotčené protiprávní podpory se jeví jako obzvláště škodlivé pro hospodářskou soutěž z důvodu jejich značné výše, zvláště vysokého počtu jejich příjemců, jakož i jejich vyplácení nezávisle na hospodářském odvětví, v němž působí její příjemci, je nesporné, že podstatná část dotčených částek nebyla dosud vrácena nebo o tom nebyl Komisi předložen žádný důkaz.

64 Přesto je třeba uvést, jak vyplývá z toho, co bylo řečeno na jednání, že Italská republika a Komise se shodují ohledně celkové částky poskytnutých podpor, která činí 251 271 032,37 eur. Komise navíc uznává, že podpory ve výši 63 062 555 eur musí být považovány za vrácené.

65 Co se týče platební schopnosti Italské republiky, Soudní dvůr opakovaně rozhodl, že metoda výpočtu, na jejímž základě Komise navrhuje vynásobit základní částku konkrétním koeficientem platným pro daný členský stát, představuje vhodný způsob, jak promítnout platební schopnost tohoto státu a zachovat přitom přiměřený odstup mezi jednotlivými členskými státy (výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 123 a citovaná judikatura). Je tedy nezbytné zohlednit nedávný vývoj inflace a hrubý domácí produkt (HDP) v dotyčném členském státě, jak to učinila Komise na základě sdělení z roku 2010.

66 Za účelem určení základní částky penále musí nicméně Soudní dvůr v tomto sporu zohlednit i specifika související s navrácením podpor poskytnutých na základě režimu podpor prohlášeného za neslučitelný se společným trhem, jak jsou uvedena v bodě 32 tohoto rozsudku.

67 Na základě předchozích úvah má Soudní dvůr za to, že v projednávaném případě je přiměřené uložit pololetní placení penále o základní částce ve výši 30 milionů eur.

68 Je proto důvodné uložit Italské republice, aby zaplatila Komisi na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ penále ve výši násobku základní částky 30 milionů eur a procentního podílu protiprávních neslučitelných podpor, které ještě nebyly vráceny, nebo toto vrácení nebylo na konci dotyčného období prokázáno, vypočítaného v poměru k celkové částce, která nebyla dosud vrácena k datu vyhlášení tohoto rozsudku, a to za každé pololetí, v němž došlo k prodlení při provádění opatření nezbytných ke splnění povinností vyplývajících z výše uvedeného rozsudku ze dne 1. dubna 2004, Komise

v. Itálie, v období od vyhlášení tohoto rozsudku až do splnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku ze dne 1. dubna 2004.

iii) K podmínkám ukončení penále

69 Je nutno připomenout, jak vyplývá z bodu 51 tohoto rozsudku, že je na dotyčném členském státě, aby Komisi předložil přímý a věrohodný důkaz o splnění povinností plynoucích z rozhodnutí 2000/128 a skutečném vrácení částek dotčených protiprávních podpor.

70 V případě, že podnik, jenž je příjemcem dotčených protiprávních podpor, tyto podpory vrátí, musí Italská republika předložit platební výkazy dokládající každý pohyb finančních prostředků odpovídající uhrazené části protiprávních podpor, které musí být vráceny.

71 Mimo uvedený případ musí být povaha požadovaného důkazu přizpůsobena specifickým skutkovým okolnostem, na něž dotčený členský stát narazí v rámci provádění úkonů při navracení podpor.

72 V případech, ve kterých musí dotčené podpory vrátit podniky, které jsou v úpadku nebo ohledně nichž probíhá úpadkové řízení, jehož cílem je prodej majetku a vyrovnání pohledávek, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že skutečnost, že jsou podniky v obtížích nebo v úpadku, nemá vliv na povinnost vrácení

podpor (viz zejména rozsudek ze dne 6. prosince 2007, Komise v. Itálie, C-280/05, bod 28 a citovaná judikatura).

73 Podle ustálené judikatury rovněž platí, že lze obnovení předchozí situace a odstranění narušení hospodářské soutěže vyplývajícího z protiprávně poskytnutých podpor v zásadě dosáhnout zapsáním pohledávky týkající se vrácení dotyčných podpor na seznam pohledávek (rozsudek ze dne 14. dubna 2011, Komise v. Polsko, C-331/09, Sb. rozh. s. I-2933, bod 60 a citovaná judikatura).

74 Pro účely výpočtu penále v tomto sporu je tedy na Italské republice, aby Komisi předložila důkaz o přihlášení dotčených pohledávek v úpadkovém řízení. Pokud toho nelze dosáhnout, je na tomto členském státě, aby uvedl jakoukoli skutečnost, která je způsobilá prokázat, že za tímto účelem jednal s nezbytnou řádnou péčí. Především pak v případě, kdy by byl návrh na přihlášení pohledávky zamítnut, musí předložit důkaz, že zahájil na základě vnitrostátního práva jakékoli řízení, které by mohlo uvedené zamítnutí zpochybnit.

75 Na rozdíl od tvrzení Komise proto nelze pro účely výpočtu penále v tomto sporu a u podniků, které jsou v úpadku nebo o nich probíhá úpadkové řízení, od Italské republiky požadovat, aby splnila povinnost prokázání nejen toho, že došlo k zápisu pohledávek na seznam přihlášených pohledávek těchto podniků, ale i k tomu, že byl jejich majetek prodán za tržních podmínek. Jak to právem uvádí tento členský stát, nelze pro účely vyhovění návrhu Komise na zaplacení penále dlužného na základě tohoto rozsudku zohlednit částky dosud nevymožené od podniků v úpadku, pro jejichž vymožení však uvedený členský stát vynaložil veškerou nezbytnou řádnou péči. V opačném případě by uvedené penále pozbylo vhodnosti a přiměřenosti ve vztahu ke zjištěnému nesplnění povinnosti, jak je uvedeno v bodě 49 tohoto rozsudku, jelikož by Italské republice uložilo finanční zátěž plynoucí ze samotné povahy úpadkového

řízení, jakož i jeho doby trvání, kterou nelze zkrátit, a na které nemá tento členský stát přímý vliv.

76 Pokud jde o případy, kdy dotčené protiprávní podpory musí být vybrány od podniků, proti kterým byla neúspěšně přijata individuální předběžná a vykonávací opatření, je třeba připomenout, že je na dotyčném členském státě, aby přijal a poté Komisi oznámil veškerá opatření, která umožňují získat zpět protiprávní podpory, jakož i v případě potřeby opatření, jejichž cílem je vyvolat v této souvislosti konkurz, tak aby tento stát mohl uplatnit své pohledávky za majetkem těchto podniků (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 6. prosince 2007, Komise v. Itálie, bod 28 a citovaná judikatura). Členský stát proto musí předložit v první řadě důkaz, že bylo proti dotyčným podnikům iniciováno úpadkové řízení, a zadruhé, že došlo k zápisu pohledávek na seznam přihlášených pohledávek podle zásad uvedených v bodech 72 až 74 tohoto rozsudku.

77 V případech, kdy dotčené protiprávní podpory musí vrátit podniky, které zanikly, postačí k prokázání jejich neexistence, a tudíž nemožnosti vrácení těchto podpor, důkaz o jejich výmazu z rejstříků.

78 Pokud jde konečně o případy, v nichž jsou příkazy k navrácení dotčených protiprávních podpor napadeny u vnitrostátních soudů, je na dotyčném členském státě, aby v souladu s požadavkem účinného vymáhání podpor neslučitelných se společným trhem napadl každé vnitrostátní rozhodnutí, které brání účinkům rozhodnutí Komise, a to především z důvodů, které spočívají, tak jako v projednávaném případě, v uplatnění pravidel o promlčení (viz obdobně rozsudek ze dne 20. března 1997, Alcan Deutschland, C-24/95, Recueil, s. I-1591, body 34 a 38); či důkazech. Z podobných důvodů, jako jsou důvody uvedené v bodě 74 tohoto rozsudku, postačuje proto

důkaz o takové náležité péči k vynětí dotyčných podpor z objemu dosud nevrácených podpor, které je třeba zohlednit pro účely výpočtu penále.

B – *K paušální částce*

1. Argumentace účastnic řízení

79 Komise odkazuje na metodu výpočtu uvedenou ve svém sdělení ze dne 13. prosince 2005, aktualizovaném sdělením z roku 2010, a má za to, že denní sazba paušální částky ve výši původně stanovené na 31 744 eur a následně snížené na základě posledně uvedeného sdělení na 27 200 eur, při jejímž výpočtu se vychází ze základní sazby ve výši 200 eur, zvýšené o koeficient závažnosti 8, koeficient doby trvání 3 a faktor *n* o hodnotě 17, vynásobené počtem dní trvání porušování práva od 1. dubna 2004 do dne vyhlášení tohoto rozsudku, je přiměřená závažnosti a době trvání porušování práva a má nezbytný odrazující účinek.

80 Pokud jde o způsob výpočtu paušální částky, Komise tvrdí, že musí v každém jednotlivém případě záviset na všech relevantních skutečnostech, a to především na době trvání neplnění povinností od vydání rozsudku, kterým bylo toto neplnění povinností konstatováno, na dotčených veřejných a soukromých zájmech a na přístupu Italské republiky. Vzhledem ke skutečnosti, že Italská republika nesplnila své povinnosti ani deset let po přijetí rozhodnutí 2000/128 a šest let po vydání výše uvedeného rozsudku Komise v. Itálie ze dne 1. dubna 2004, jakož i ke skutečnosti, že dotčené podpory byly vyplaceny nezávisle na hospodářské oblasti činnosti příjemců a měly z nich prospěch hlavně italské podniky, má Komise za to, že je návrh předložený Soudnímu dvoru přiměřený.

81 Italská republika zastává názor, že je výše paušální částky nepřiměřená ve vztahu k jejímu jednání a případné škodě, která by vyplývala z vytýkaného porušení práva, a to především vzhledem k výše uvedenému rozsudku ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie. V tomto ohledu trvá tento členský stát na specifických podmínkách projednávaného případu souvisejících s vnitřní složitostí rozhodnutí 2000/128 a s nemožností mu v krátké době vyhovět, jakož i na svém aktivním přístupu v průběhu řízení.

2. Závěry Soudního dvora

a) K zásadě uložení paušální částky

82 Úvodem je třeba připomenout, že vzhledem k cílům řízení upraveného v čl. 228 odst. 2 ES je Soudní dvůr při výkonu posuzovací pravomoci, která je mu v rámci uvedeného článku svěřena, oprávněn uložit současně penále a paušální částku (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 12. července 2005, Komise v. Francie, bod 83).

83 Uložení paušální částky musí v každém jednotlivém případě záviset na všech relevantních skutečnostech souvisejících jak s charakteristikami zjištěného nesplnění povinnosti, tak s přístupem členského státu, jehož se řízení zahájené na základě článku 228 ES týká. V této souvislosti je Soudní dvůr na základě uvedeného ustanovení nadán širokou posuzovací pravomocí při rozhodování o uložení či neuložení takové sankce (výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, bod 144 a citovaná judikatura).

84 V projednávaném případě je kromě závažnosti dotčeného nesplnění povinností, jak bylo stanoveno v bodech 60 až 63 tohoto rozsudku, nutno uvést, že ke dni ukončení ústní části řízení, tedy více než sedm let po vyhlášení výše uvedeného rozsudku ze dne 1. dubna 2004, Komise v. Itálie, a více než dvanáct let po přijetí rozhodnutí 2000/128, k němuž došlo dne 11. května 1999, nebyla Italská republika stále schopna stanovit konkrétní konečnou celkovou částku podpor, kterou je nutno vrátit, jak to vyplývá z dupliky tohoto členského státu.

85 Kromě toho, jak vyplývá z bodů 10 až 19 tohoto rozsudku a jak uznala Italská republika při jednání, byla první důsledná opatření k nápravě obtíží s identifikací a vrácením podpor prohlášených rozhodnutím 2000/128 za protiprávní a neslučitelná přijata až dva roky po vyhlášení tohoto rozsudku Komise v. Itálie. Především pak legislativní nařízení č. 59 ze dne 8. dubna 2008, které mělo vyřešit procesní problém způsobený odkladem vykonatelnosti příkazů k navrácení dotčených protiprávních podpor ze strany italských soudů, bylo přijato až po uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku vydaném dne 1. února 2008 a umožnilo pouze nedokonale zhojit prodlení při navracení podpor, na něž se vztahovalo uvedené rozhodnutí (viz obdobně rozsudky ze dne 22. prosince 2010, Komise v. Itálie, C-304/09, Sb. rozh. s. I-13903, body 40 až 42, a ze dne 5. května 2011, Komise v. Itálie, C-305/09, Sb. rozh. s. I-3225, body 38 až 40).

86 Podle ustálené judikatury však platí, že členský stát musí dosáhnout účinného navrácení dlužných částek, přičemž opožděné navrácení, tedy navrácení po uplynutí stanovených lhůt, nesplňuje požadavky Smlouvy (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 5. května 2011, Komise v. Itálie, bod 27 a citovaná judikatura).

87 Odůvodnění Italské republiky, která v této souvislosti uplatňuje, tedy to, že prodlení se splněním povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku bylo způsobeno obtížemi na vnitrostátní úrovni souvisejícími se složitostí opatření, která je třeba přijmout k identifikaci příjemců dotčených protiprávních podpor a k zajištění toho, aby tito příjemci uvedené podpory vrátili, nelze přijmout. Soudní dvůr totiž opakovaně rozhodl, že členský stát se nemůže dovolávat ustanovení, praxe nebo situací svého vnitrostátního

právního řádu coby důvodu, proč nesplnil povinnosti vyplývající z unijního práva (viz zejména rozsudek ze dne 4. června 2009, Komise v. Řecko, C-568/07, Sb. rozh. s. I-4505, bod 50), a že zrušení protiprávní podpory prostřednictvím jejího navrácení je logickým důsledkem konstatování její protiprávnosti, přičemž tento důsledek nemůže záviset na tom, v jaké formě byla podpora poskytnuta (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Komise v. Polsko, bod 54 a citovaná judikatura).

88 Je tedy nutno konstatovat, že nesplnění povinností, které je vytýkáno Italské republice, trvalo po značně dlouhou dobu a každopádně nesouviselo s obtížemi spojenými s navracením podpor vyplacených na základě režimu prohlášeného za protiprávní a neslučitelný se společným trhem.

89 Kromě toho má Soudní dvůr za to, že právní a skutkový kontext konstatovaného neplnění povinností může být ukazatelem toho, že účinná prevence opakování obdobných porušování unijního práva v budoucnu vyžaduje přijetí odrazujícího opatření.

90 Především je třeba uvést, že proti Italské republice již bylo na základě čl. 88 odst. 2 ES vydáno několik rozsudků, kterými bylo konstatováno nesplnění povinností z důvodu, že nezajistila bezodkladné a účinné vrácení podpor vyplacených na základě režimů prohlášených za protiprávní a neslučitelné se společným trhem.

91 Kromě konstatování, že nedošlo k bezodkladnému a účinnému splnění povinností vyplývajících z rozhodnutí 2000/128, obsaženého ve výše uvedeném rozsudku ze dne 1. dubna 2004, Komise v. Itálie, jehož nesplnění vedlo k tomuto řízení, totiž Soudní dvůr konstatoval nesplnění povinností v řadě dalších případů, a to především v rozsudku ze dne 1. června 2006, Komise v. Itálie (C-207/05), jakož i ve výše uvedených

rozsudcích ze dne 6. prosince 2007, Komise v. Itálie ze dne 22. prosince 2010, Komise v. Itálie, a ze dne 5. května 2011, Komise v. Itálie.

92 Vzhledem k výše uvedenému považuje Soudní dvůr v rámci tohoto řízení za odůvodněné uložit Italské republice zaplacení paušální částky.

b) K výši paušální částky

93 Rozhodne-li Soudní dvůr o uložení paušální částky, přísluší mu při výkonu jeho posuzovací pravomoci, aby ji stanovil takovým způsobem, aby byla jednak přizpůsobená okolnostem, jednak přiměřená konstatovanému nesplnění povinností, jakož i platební schopnosti dotyčného členského státu (viz výše uvedený rozsudek ze dne 31. března 2011, Komise v. Řecko, bod 31).

94 Mezi faktory, které jsou v tomto ohledu relevantní, patří zejména takové skutečnosti, jako je doba přetrvávání neplnění povinností od vydání rozsudku, kterým bylo toto neplnění povinností určeno, a závažnost porušení práva (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 7. července 2009, Komise v. Řecko, body 147, jakož i 148 a citovaná judikatura).

95 Současně s aspekty uvedenými v bodech 58 až 63, 84 a 85 tohoto rozsudku, které se týkají doby trvání neplnění povinností, jakož i jeho závažnosti, je třeba zohlednit skutečnosti, kterých se dovolává Italská republika, a jimiž prokazuje, že vrácení dotčených protiprávních podpor se stalo náročnějším v důsledku okolnosti, že podpory byly vyplaceny na základě režimu podpor, že rozhodnutí 2000/128 slučitelnost dotčených podpor podřídilo určitým podmínkám, a že tedy jeho provedení nejprve

předpokládalo, že tento členský stát bude identifikovat příjemce uvedených podpor a částku, kterou každý z nich obdržel.

96 Na základě všech těchto skutečností má Soudní dvůr za to, že okolnosti projednávaného případu jsou správně zohledněny stanovením paušální částky, kterou musí Italská republika uhradit na základě čl. 228 odst. 2 třetího pododstavce ES, ve výši 30 milionů eur.

97 Proto je třeba Italské republice uložit, aby Komisi zaplatila na účet „Vlastní zdroje Evropské unie" paušální částku ve výši 30 milionů eur.

VI – K nákladům řízení

98 Podle čl. 69 odst. 2 jednacího řádu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že Komise požadovala náhradu nákladů řízení a bylo určeno nesplnění povinnosti, je důvodné Italské republice uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) Italská republika tím, že po uplynutí lhůty určené v odůvodněném stanovisku vydaném Komisí Evropských společenství dne 1. února 2008 na základě článku 228 ES nepřijala všechna opatření nezbytná pro splnění povinností

vyplývajících z rozsudku ze dne 1. dubna 2004, Komise v. Itálie (C-99/02), týkajícího se navrácení podpor ze strany příjemců, kteréžto byly rozhodnutím Komise 2000/128/ES ze dne 11. května 1999 o režimu podpor poskytnutých Itálií na opatření k podpoře zaměstnanosti shledány protiprávními a neslučitelnými se společným trhem, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z tohoto rozhodnutí a z čl. 228 odst. 1 ES.

2) **Italské republice se ukládá, aby Komisi Evropských společenství zaplatila na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ penále ve výši násobku základní částky 30 milionů eur a procentního podílu protiprávních neslučitelných podpor, které ještě nebyly vráceny, nebo toto vrácení nebylo na konci dotyčného období prokázáno, vypočítaného v poměru k celkové částce, která nebyla dosud vrácena k datu vyhlášení tohoto rozsudku, a to za každé pololetí, v němž došlo k prodlení při provádění opatření nezbytných ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku ze dne 1. dubna 2004, Komise v. Itálie (C-99/02), v období od vyhlášení tohoto rozsudku až do splnění povinností vyplývajících z uvedeného rozsudku ze dne 1. dubna 2004.**

3) **Italské republice se ukládá, aby Komisi Evropských společenství zaplatila na účet „Vlastní zdroje Evropské unie“ paušální částku ve výši 30 milionů eur.**

4) **Italské republice se ukládá náhrada nákladů řízení.**

Podpisy.